

narodnosti, vzdigne se Kosar in pravi: »Nemogoče! pod tem banderom ne sklenemo sprave. In zakaj ne?«

»Zaradi tega ne, ker dolžnosti, katere nam naša sv. vera do Boga, do naše neumrjoče duše in do cerkve Kristusove nalaga, niso take, da bi jih smeli kedaj za nekaj časa, morebiti za več let, sploh tako dolgo na klin obesiti, dokler nismo Slovencem priborili narodnih pravic. Kar nam velewa Kristusova vera, veže nas vsak čas, vsako uro, vsak trenotek našega življenja; teh dolžnosti ne smemo nikoli zanemariti, nego braniti in zagovarjati jih je treba ne kar v cerkvi in v domačem kramu, temveč tudi »pred ljudmi«, to je, v javnem življenju; torej v šoli in književnosti, v postavodajstvu in pravosodju, v občinskih, v deželnih in državnih zborih. Nikdar in nikjer ne smeš Kristusa pozabiti; ako si ga pozabil, si ga zatajil, ako nisi z njim in za njega, si že zoper njega, — in postaneš nevreden obljub Kristusovih.«

»Drugič pa mi za tem banderom ne gremo zato, ker je nam kristjanom to izpeljati nemogoče, kar zahtevate: narodnost brez ozira na vero! Kako moremo to včiniti? Nam se dozdeva, kakor bi kdo rekel: človek delaj; dela pa naj kar tvoja duša brez ozira na telo; — ali naj dela tvoje telo brez ozira na dušo. Kaj torej naj počnemo? Loči dušo od telesa in mrtev si in sploh nič storiti ne moreš. Duša in telo sta namreč ena oseba — eden človek, ki je odgovoren za vsa svoja dejanja, dušna in telesna. Zdaj pa reči kat. Slovenec: zdaj delaj kot katoličan brez ozira na Slovenca, zdaj pa kot Slovenec brez ozira na katoličana; kako hočeš to početi? Moreš li v sebi ločiti katoličana od Slovenca? Res je, da si katoličan in da si Slovenec, zaradi tega pa nisi dvojna oseba — dvojni človek, ampak katoličan in Slovenec sta po sv. krstu v tebi združena v eni osebi — v enem človeku; z eno besedo: katoliški Slovenec odgovoren si pred sodnim stolom Kristusovim za vsa svoja dejanja, politična, narodna, verska. Naslov vašega bandera torej družega ni, kakor sleparija za kratkovidne duhove, nastavljena limanca za bebce, na katero se pa nobeden razsvetljen in vesten katoličan ne vsede!«

Gospodarske stvari.

Kop gorice.

Kop je težko delo, katerega se postopači radi ogibajo; kop je imenitno delo, katere moraš dobro vedeti in razumeti, inaiči veliko škodo gospodarju napraviš. Mnogoteri kopači, in še nekateri gospodarji tega dela ne razumejo. Posebno pa so med ženskami mnogokrat take osebe, ki kopati ne morejo ali ne znajo. Težko je take kopače gledati; še težje njihovo slabo delo plačevati. Pojdi torej, dragi bralec, danes z menoj v gorico — ne jest in pit, temuč ogledja si kop gorice.

1. Prva kop. Jeseni pri branju so putarji zemljo v vinogradu grozno potepali; še bolj so jo gnojari in grobarji pomandrali; potem se je vlegel debel sneg, in končno jo je še dež napeliskal, da je zmordana kakor opeka, in trs je v njo kakor vzdian. Treba je to potepano zemljo razrahljati, trs oddelati, korenice porezati, zagnojiti — okopati. To delo se mora razumno in pa vestno opraviti. Neka gospodinja je na sepu stala. Od vina zažarjena v roki drži bokal ter reče: »Kateri bo prvi skopal, dobi piti«. In zdaj se začne tekmovalje. Slehrni bi rad prej pil; kopači gledajo na bokal, ne pa na trs. — Ti pa ne delaj tako, ali dobiš kaj piti ali ne, ko dokoplješ na sep. Svoje delo zvesto opravi.

Navadno orodje za kop je motika, ali ošpičena v ilavici, ali prisekana v prhki zemlji. Nekateri ljubijo videc ali krevelj, kar delo polajša, pa slabo opravi. Kateri gost bo meso bolje pregriznil, ali tisti, ki ima polne čelusti zobov, ali tisti, ki ima samo dva stranjska? Ta bo sicer meso hitro oslinil in požrl, ki mu bo pa v želodcu obležalo in boleznin nakopalo: ovi pa bo dalje žvekal, pa meso dobro prebavil. In vendar so še taki gospodarji, ki kopaču videc v roke dajo, kakor da bi ga gnoj kidat poslali. — Ako si dober vinogradnik, videca trpel ne boš. Ne presekaš trave, ne prevržeš važe, ne osnažiš trsa; tvoja kop je petelinovo razkapanje. In za to si še daš dobro platiti!

Gospodar, stori po mojem zgledu! Prišel sem h kopačem v gorico. Sedem težakov maha s štirinajstimi rokami, da se vse kadi; vsak ima videc ali krevelj v roki. Jaz gledam in štejem mahljaje; po štirikrat in še sedemkrat je prasknil po trsu, predno mu je došel do koreninice. Zemlja se je vselej zopet k trsu zavalila, in jaz nevoljen rečem: »Viničar, hajd po motike, videce pa vse zanesi h kovaču, da jih v motike prevari! Bodoče leto ne trpim nobenega videca več«. Seveda so bili nekateri kopači jezni, rekši: »Motika je težka, nam žulje naredi, je ostra, trs preseka, je dražja od videca itd.« Tretje leto so mi že priznavali, da je kop z motiko boljša kakor pa z videcem. Tako naj vsak dober gospodar stori.

Kramp ali pikun je kopalo za pečine in lapor. Ne boj se ga! Čudežno orodje je to: iz pečine ti proizvodi najboljšo kapljico. Rutanca je poprečna sekira na eno stran, služi ti pri grobanju in odkapanju trsa, ako na lapor ali trdo zemljo okoli trsa naletiš. Tako tudi lopata služi posebno pri grobanju v mastni zemlji, ako je treba trs globoko in široko odkopati, ali pa tudi pogrobati. Žagica — da staro trsovje in štrelovje požagaš. Vsak kopač pa mora imeti nož, da biče ali koreninice trsa poreže. Ako jih pustiš, bo trs kmalu hiral — brez uske. Ako je pa drugi zato postavljen, da trse trebi, se pa mnogokrat zgodi, da štirje kopači čakajo in praznujejo, ali pa biče pustijo, in naprej norijo, naj bi za drugimi sramotno ne zaostali. Tudi vinjek in škarnje s seboj vzami h kopi, ker vedno se še najdejo nepotrebne mladike ali pod zemljo stari koceni, katere moraš izkrciti, odrezati.

Na dobrem orodju je mnogo ležeče. Ob Sotli in na hrvaški meji sem videl motike tanke in kratke, kakor gubanice kos; jan so imeli globoko za dlan. Ali se čudite, če tako delo postane ušivo? Dobro, trpežne in najceneje motike dobimo v Framu v kladivničarji gosp. Viharja, ki izvrstno vinogradno orodje razpošilja na vse kraje naše domovine. Tako dobro motiko vzami! Trs globoko odkopaj; porezi vse nepotrebne korenine; dalje si za pas vtakni, da boš lažje povezal. Postirgaj zgornjo živo zemljo v jamo k trsu; tega kopači ne ubogajo radi, prenašajo jim je, pa je jako hasnovito, zato to tiraj. Zdaj zakopni naprej nagnjeni trs; globoko mu pristavi kol, in privezi takoj locca že zdaj, da ne boš po kopi v gorici šajtral.

Najboljši čas za kop je doba od Sv. Jožefa do vuzma; ne prej, ker je še sneg, dež ali mokro. Suha kop je najboljša; zemlja se lepo prezrača, trava pa se posuši. Ne odlagaj predolgo s kopjo; zato brž obrezi s škarjami, pripravi orodje že po zimi; vlago brž zvozi, da ne boš imel — »žegnane kopi«, ki kaže na lenobo. Po veliki noči kopati je mnogokrat kvarno, ker očesa že oživijo, obalci kipijo, in težaki se težje dobijo, ker vsak že doma ima svoje delo. Ako ti gorica pred kopjo že odžene, počakaj nekoliko, da se obalci ali mladje nekoliko pritrđi. Kopi nikoli ne daj v »dinj«; vselaj si goljufan, ali preveč plačaš, ali ti delo slabo opravi.

Sejmovi. Dne 11. maja v Poličanah (svinjski sejem). Dne 13. maja na Planini, v Slov. Gradcu in Mariborju. Dne 15. maja v Imenem (svinjski sejem). Dne 16. maja v St. Ilju v Slov. gor., na Pilstanju in Bregu pri Ptuj (svinjski sejem).

Dopisi.

Od Sv. Jurija ob Taboru. (Koncert.) Na velikonočni ponedeljek in na belo nedeljo se je priredil pri nas koncert v korist cerkveno-stavbenemu društvu šentjurskemu. Vse točke so se proizvajale z nepričakovano dovršenostjo in so navzočemu občinstvu zelo ugajale. Neki gospod iz Maribora je dejal, da tako lepega petja, kakor ga je slišal pri nas, nikakor ne bi pričakoval na kmetih; kajti s tako natančnim prednašanjem se ne poje niti pri velikih izurjenih mestnih zborih. Posebno je ugajala vsem pesem: »Venček narodnih«, ki se je morala ponavljati. Ta slučaj kaže zopet dovolj jasno, da ima ljudstvo najrajši narodne pesmi, ki so iz naroda narodu tudi najbolj razumljive. Narodna pesem naj bi se v obče bolj gojila po naših pevskih zborih, ona naj bi se povzpela tudi pri nas do one veljave, katero ima že pri drugih narodih. Svetovnoznani pevski zbor Rusa Slavjanskega poje le narodne pesmi in povsod z velikim uspehom. Omeniti je tudi naših izbornih solistov, katere nam lahko zavida marsikateri večji pevski zbor. Toda ne le pesmi vzbujale so občno pozornost, temveč tudi godbene točke. Žal le, da ni bilo med vsemi temi nijedne skladbe kakega slovanskega skladatelja. Zakaj bi naj segali po tujem blagu, v tem ko imamo tudi mi Slovani dovolj izvrstnih skladateljev? Smetana, Dvořák, Rubinstein, Glinka, Chopin in drugi so svetovnoznani mojstri na glasbenem polju. Vendar ne gledaj na to moramo reči, da je ta koncert zopet dokazal, da se tudi pri nas na kmetih dá doseči mnogo, če se le hoče. V prvi vrsti moramo biti hvaležni našemu pevovodji, č. g. kaplanu, ki si je vedel svoj zbor izuriti tako izborno. Čast, komur čast! —ij—

Iz Kapel pri Brežicah. (Nasledki potresa.) Našej fari je zadnji potres veliko škodo napravil. Farno cerkev, katera je bila l. 1884. le na pol nova postavljena, je tako silno potreslo, da je njena stara polovica, ki je bila omenjeno leto le za silo zakrpana, na oboku in postranskih stenah močno razpokala. Stavbeni inženir, od okrajnega glavarstva v Brežicah semkaj na ogled in preiskavo odposlan, je spoznal, da se ovi del cerkve ne dá več s krpanjem popraviti, temveč ga je treba podreti in na novo postaviti. Tudi je zračunil, da je cerkev v sedanjem obsegu premajhna za tako obljudeno faro, kakor je naša tudi v tem slučaju, če bi dvojno sv. opravilo imeli. Čaka nas torej v drugič velika skrb in plačilo. Bog vé, kje bomo denar dobili za stavbo in povečanje cerkve. Še za zadnjo stavbo smo na dolgu par tisoč goldinarjev. Hvala Bogu, da nam je še podružna cerkev sv. Trojice nepoškodovana ostala, drugači bi morali službo božjo obhajati pod milim nebom.

Iz Gornje Radgone. (Bralno društvo.) Odbor tega društva je sklenil, da si naroči nekatera poljska orodja, katera pri nas še niso v rabi, katera pa napredno kmetijstvo posebno priporoča. Ta orodja izposojevala se bodo društvenim udom, da jih poskusijo in na njih uspehih spoznajo, da tudi v kmetijstvu čas napreduje. Takšno orodje je n. pr. nova travniška brana, o kateri so vsi, ki so njo poskusili in rabili, polni hvale. Da si pa društvo pridobi potrebnih denarnih sredstev, priredi dne 19. maja t. l. ob 4. popoldne pri »Skerlecu« majniško veselico s petjem in tamburaškim koncertom,

katere čisti dobiček se bode v zgoraj navedeni namen porabil. Za ustopnino 10 kr. imel bode vsak udeleženec izredni glasbeni in pevski vzitek ter posteno zabavo, vrh tega pa mu bode tudi prilika dana, da poskusi poljska orodja, katerih dozdej še ni rabil in menda tudi ne poznal. Tako bode s to veselico združena korist in zabava. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Iz Makol. (Pogreb.) Dne 16. aprila smo pokopali dijaka šestošolca, Andreja Mahoriča, rojenega Makolčana, ki je po dolgotrajni mučni bolezni, sušici, končal življenje svoje v najlepšem cvetu, v 21. letu starosti. Bil je ranjki prava dika slovenskega dijaštva. Izvrstna glava, blago srce, vzgledno vedenje v vsakem oziru, pridobilo mu je spoštovanje in ljubezen vseh, ki so ga poznali. Bil je največje veselje in up ne le materi svoji, žalujoči udovi in celi svoji rodbini, marveč tudi vsej naši župniji. Čisto rodoljubje ga je dičilo ravno tako, kakor tudi prava iskrena vernost in pobožnost. Ves voljen in udan je prenašal, kakor mlad mučenik, bolezen svojo, ter večkrat spodbudno prejemal tolažila naše sv. vere. Daj Bog, da se veseli zopet vidimo tam gori nad zvezdami!

Iz Moškanje. (Občinske zadeve.) V naši občini smo imeli na belo nedeljo popoldne ob 4. uri volitev občinskega predstojništva. Izvolili smo si in sicer s tem že petokrat g. Antona Pukšiča za občinskega predstojnika in za svetovalca gg. Jožefa Cvetka in Martina Valenka. Vsi trije so verni kristijani in značajni Slovenci. Marsikateri, ki v mladosti visoke šole obiskuje, je potlej mlačen narodnjak, to se o našem predstojniku ne more reči. On ljubi svojo občino in vsa občina spoštuje njega. Vsakemu, ako je le mogoče, opravi zahtevano brezplačno in je vnet za korist naše občine in sosednih. S. G.

Iz Ptuj. (Slov. pesko društvo.) Ni naš namen na dolgo in široko razpravljati o imenitnosti slov. pev. društva v Ptuj, ki obsega pevce iz vseh pokrajin slovenskih. To uvaževati vé vsakdo, kdor ljubi slovensko petje, kdor ljubi svoj rod. Radi tega vemo in se nadejamo, da je vsakemu Slovencu, osobito pevcu, na srcu po svojih močeh pomoči temu društvu. Naj odbor se tako deluje, če ga ne podpirajo člani, ne bode mogel rešiti svoje naloge. Zatorej se obrača odbor do Vas, spoštovane pevke in pevci, da delujete v svojem krogu na to, da se bodo pesmi začele tako vaditi in da se bodo marljivo in vstrajno vadile. Ne ustrašite se nobenih zaprek, bodite jeklene volje, bodite vstrajni, kajti letos nam je zopet pokazati, kako lepa, kako krasna in kako mogočna je slovenska pesem. Odbor bode deloval z vsemi močmi na to, da bode letošnji koncert sijajen, velikansk, tembolj ker lansko leto društvo ni moglo koncerta prirediti. V svojo sejo dne 2. aprila t. l. ukrenil je odbor sledeče: 1. Veliki pevski zbor priredi se v mesecu avgustu t. l. v Ptuj. 2. Pesmi so se določile taiste, ki so bile za lanski koncert določene in sice: 1. Venec Vodnik-ovih pesmi, šestrospev s spremljevanjem orkestra od Ant. Foerster-ja; 2. Slovenskim mladenkam, ženski zbor s spremljevanjem orkestra od Hrab. Volarič-a; 3. Pod prozorom, moški zbor od Dr. G. Ipavic-a; 4. Samo, moški zbor od Ant. Foerster-ja; 5. Na moru, moški zbor od Ant. Nedved-a; 6. Vojaci na potu, moški zbor od Ant. Nedved-a. Sekirice so se že razposlale posameznim gg. poverjenikom že lansko leto. Taiste spošt. pevke in taisti gg. pevci, ki še nimajo potrebnih sekiric, naj se blagovolijo za nje čim hitreje pri odboru v Ptuj oglasiti. Na dan koncerta pa prosimo naj vsaka pevka, oziroma pevec, sekirice s seboj prinese. Ravnokar je odbor začel razpošiljati nabiralne pole; uljudno prosimo gg. poverjenike, naj blagovolijo skrbeti za to, da se število društvenikov v njih